

Guardian: Οι Έλληνες είχαν μία λέξη για όλα μέχρι που η γλώσσα κατακλύστηκε από αγγλικούς όρους

Ο Guardian μιλάει για την επέλαση των αγγλικών όρων στην ελληνική καθημερινότητα λόγω πανδημίας.

Υπό άλλες, συνθήκες, ο καθηγητής Γιώργος Μπαμπινιώτης θα υπερηφανευόταν για το γεγονός ότι η ελληνική λέξη «πανδημία» -που σπάνια μέχρι πρότινος είχε χρησιμοποιηθεί- είναι η λέξη, που βγαίνει από τα χείλη όλων σε ολόκληρο τον κόσμο, αναφέρει ο Guardian.

Εξάλλου, ο όρος που εξηγεί τη μάστιγα της εποχής μας προσφέρει απόδειξη της ισχυρής κληρονομιάς, της παλαιότερης γλώσσας της Ευρώπης. Παραθέτοντας την ετυμολογική εξήγηση της σύνθετης λέξης «πανδημία», ο Guardian συμπληρώνει ότι η χρήση της, **αυξήθηκε περισσότερο από 57.000% πέρυσι**, σύμφωνα με τους λεξικογράφους του Oxford English Dictionary.

Αλλά αυτές τις μέρες, ο κύριος γλωσσολόγος της Ελλάδας ανησυχεί λιγότερο για τον τρόπο με τον οποίο η γλώσσα έχει εμπλουτίσει το παγκόσμιο λεξιλόγιο και περισσότερο για τα διαβρωτικά αποτελέσματα του κορωνοϊού στην ελληνική γλώσσα.

Η τεράστια κλίμακα της πανδημίας και της ορολογίας, που προέκυψε από αυτήν, δημιούργησαν εύφορο έδαφος για λεκτικές επιδρομές στη μητρική γλώσσα του κ. Μπαμπινιώτη, που ο ίδιος ποτέ δεν πίστευε ότι θα δει.

«Έχουμε απαλλαγεί από νέους όρους και ορισμούς σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα», είπε. «Πάρα πολλοί από αυτούς μπαίνουν στα ομιλούμενα και γραπτά ελληνικά. Στην τηλεόραση ακούτε φράσεις όπως «rapid test διεξάγονται μέσω drive-through» και σχεδόν όλες οι λέξεις είναι αγγλικές. Είναι σαν ξαφνικά να ακούω κρεολέζικα». λέει.

Με εννέα λεξικά στο ενεργητικό του ο κ. Μπαμπινιώτης είναι ο πρώτος που υποστηρίζει ότι η γλώσσα εξελίσσεται. Η έλευση του Διαδικτύου έθεσε επίσης

προκλήσεις στη γλώσσα, όπως παραδέχεται, αλλά ποτέ δεν αντιτάχθηκε στην προσθήκη νέων λέξεων που μεταφράζουν και μεταδίδουν τεχνολογικές εξελίξεις.

«Τους έχω συμπεριλάβει (αυτούς του όρους) στο λεξικό. Όπου ήταν δυνατόν, επέμεινα επίσης ότι θα έπρεπε να αντικατασταθούν από ελληνικές λέξεις. Απάντησα με τη λέξη διαδικτυο για το internet και χαίρομαι που έχει μείνει».

Σχεδόν καμία γλώσσα στον κόσμο δεν έχει μιληθεί σε τέτοιο βάθος χρόνου αδιάκοπα όσο τα ελληνικά, αναφέρει ο Guardian. Χρησιμοποιείται χωρίς παύση στην ίδια σχεδόν γεωγραφική περιοχή για 40 αιώνες τώρα. Η επιρροή της, ως η γλώσσα της Καινής Διαθήκης και ως όχημα σκέψης για συγγραφείς, επιστήμονες και φιλοσόφους τη βοήθησε να αντέξει στο χρόνο.

Αλλά ο καθηγητής Γιώργος Μπαμπινιώτης, πρώην υπουργός Παιδείας ο ίδιος, ανησυχεί ότι η ανθεκτικότητα που σηματοδότησε τη μακρά ιστορία των Ελλήνων κινδυνεύει να διαβρωθεί από μια επίθεση αγγλικών όρων που κυριαρχούν τώρα στην καθημερινή ζωή.

Μέσα σε έναν χρόνο, **οι Έλληνες ακούν για lockdown, delivery, click away, click-and-collect κ.λπ.**

«Πρέπει να υπάρχει κάποια μετριοπάθεια» λέει με ανησυχία ο κ. Μπαμπινιώτης στον Observer, λέγοντας με δυσαρέσκεια ότι ακόμα και οι κυβερνητικές ανακοινώσεις είναι πλέον γεμάτες με αυτή την ορολογία. «Έχουμε μια πολύ πλούσια γλώσσα. Όπως λέει και το ρητό, «οι Έλληνες θα έχουν κάποια λέξη γι' αυτό». Ο όρος lockdown για παράδειγμα, θα μπορούσε να μεταφραστεί τέλεια και με ευκολία», επισημαίνει.

Υπήρχε μια ορισμένη νοοτροπία, είπε, που είχε επιτρέψει στα Αγγλικά να ανθίσουν σε μέρη που δεν θα έπρεπε. «Όλο και περισσότερα καταστήματα φέρουν σήμανση στην αγγλική γλώσσα, φοβάμαι ότι θα έχουν μεγαλύτερες απώλειες. Αντί για αρτοποιείο, βλέπουμε καταστήματα να αποκαλούνται «bread factories», ενώ οι κουρείς τώρα είναι «hairdressers». Στη συνέχεια θα έχουμε «hair stylists!». Δεν θα σταματήσει αυτό.

Δεν είναι η πρώτη φορά, ωστόσο, που ξεσπά πόλεμος με φόντο την ελληνική γλώσσα. Οι υπέρμαχοι της αλλαγής και οι πολέμοί της μάχονται ήδη από τον πρώτο αιώνα π.Χ. Η αντιπαράθεση συνεχίστηκε μέσα σε 400 χρόνια οθωμανικής κυριαρχίας, έγινε ιδιαίτερα εκρηκτική μέχρι τον πόλεμο της ανεξαρτησίας το 1821.

Ακόμα και η αντιπαλότητα για το αν θα πρέπει να επικρατήσει η καθαρεύουσα έναντι της δημοτικής είναι μία από τις πιο πρόσφατες διαμάχες. Μέχρι την επικράτηση της δεύτερης ως επίσημη γλώσσα.

«Για τους Έλληνες, η γλώσσα ήταν πάντα ένα ευαίσθητο ζήτημα», λέει ο Μπαμπινιώτης. «Ξέρω πως ό,τι λέω ενοχλεί μερικούς, αλλά είναι καθήκον ενός γλωσσολόγου να μιλήσει».

Η εμφάνιση των «Greeklish» ως ανεπίσημη ηλεκτρονική γλώσσα από την άφιξη του διαδικτύου προκάλεσε επίσης ανησυχία.

Ομάδες του Facebook έχουν εμφανιστεί, αποδοκιμάζοντας το φαινόμενο. «Πολλοί νέοι χρησιμοποιούν Greeklish για να στέλνουν μηνύματα μεταξύ τους, επειδή πιστεύουν ότι είναι ευκολότερο», λέει η Σουζάνα Τσουβαλά του βιβλιοπωλείου Polyglot, η οποία ειδικεύεται σε εγχειρίδια ξένων γλωσσών στην κεντρική Αθήνα.

«Η ορθογραφία είναι ευκολότερη και δεν χρειάζεται να χρησιμοποιούν τους τόνους που απαιτούνται στα ελληνικά, αλλά τελικά θα είναι η απώλεια της γλώσσας μας», δηλώνει.

Για πολλούς, οι εκδότες βιβλίων έχουν γίνει η τελευταία γραμμή άμυνας. «Τα βιβλία είναι φύλακες της γλώσσας», επιμένει η Έλενα Πατάκη. «Δημοσιεύσαμε πρόσφατα ένα επιχειρηματικό βιβλίο για τις οικογενειακές επιχειρήσεις και κάναμε συνειδητή επιλογή να περιορίσουμε τις αναφορές σε ξένους όρους». Ο Μπαμπινιώτης έχει ένα δίκιο, λέει.

«Η πανδημία έχει δημιουργήσει μια παγκόσμια γλώσσα για ένα παγκόσμιο πρόβλημα. Ελπίζω ότι όταν τελειώσει, θα πατήσουμε «διαγραφή» και θα ξεχάσουμε όλες αυτές τις λέξεις», λέει.

Δημοσιευμένο την 1^η Φεβρουαρίου 2021 στο <https://www.lifo.gr>